



جزوات آموزشی

صنایع ایمن فراز ارک

عنوان محتوا:

علائم ایمنی در محیط کار

کد محتوا:

ARK-FO-159-074

تهیه و تدوین: گروه تولید محتوای صنایع ایمن فراز ارک

مقدمه

علائم ایمنی جزء ضروری در محل کار هستند و نقش مهمی در پیشگیری از حوادث و صدمات ایفا می کنند. این علائم اطمینان می دهند که کارکنان از خطرات مرتبط با محیط کار خود آگاه هستند. با نصب علائم ایمنی، کارفرمایان می توانند محل کار ایمن تری ایجاد کنند و فرهنگ ایمنی را ترویج کنند. علائم ایمنی را می توان برای برقراری ارتباط و انتقال اطلاعات مهم مانند محل تجهیزات ایمنی و وجود خطرات احتمالی استفاده کرد. در این مقاله به بررسی اهمیت نصب تابلوهای ایمنی در محیط کار و انواع مختلف آنها، و نکاتی که باید در نصبشان در نظر گرفته شود خواهیم پرداخت.

تابلوی علائم ایمنی چیست؟

هر تابلوی ایمنی شامل شکل و نماد گرافیکی و رنگ خاص مربوط به خود است که مفهوم ویژه ای را برای جلوگیری از بروز حادثه و انجام کار به طور ایمن به افراد منتقل میکند.

مزایای استفاده از علائم ایمنی در محیط کار چیست؟

- یک روش فوری، دقیق و بصری برای انتقال اطلاعات اضطراری و ایمنی است.
- روش های ایمن در محل کار و خطرات بالقوه مربوط به آن را برجسته می کند.
- باعث آشنایی کارکنان با الزامات قانونی می شود.
- حفاظت از کارکنان و عموم مردم را ممکن می سازد.

انواع علائم ایمنی در محیط کار

علائم ایمنی الزامی

با یک پیکتوگرام سفید که با پس زمینه آبی احاطه شده است قابل تشخیص هستند و شکل آنها دایره است و باید در یک محل کار یا منطقه دسترسی عمومی برای اطلاع کارکنان و بازدیدکنندگان از اقداماتی که باید برای ایمن ماندن انجام بدهند (این می تواند شامل نیاز به استفاده از تجهیزات حفاظت شخصی یا انجام اقدامات احتیاطی برای ایمن نگه داشتن شما در یک محیط بالقوه خطرناک باشد) نصب شوند.

به عنوان مثال، اگر در محل کار خود از درب های ضد حریق استفاده می کنید که طبق مقررات ارزیابی حریق باید بسته نگه داشته شوند، باید یک علامت آبی الزامی در محل داشته باشید که به مردم اطلاع می دهد آنها را بسته نگه دارند.



شکل ۱) از گوشی ایمنی استفاده کنید

علائم ایمنی ممنوعیت

با یک پیکتوگرام سیاه در زمینه سفید است که حاشیه و خط مورب آن قرمز شناخته می‌شود. انجام رفتاری را که باعث افزایش یا ایجاد خطر می‌شود را ممنوع می‌کنند. پس آنها معمولاً برای اعمالی استفاده می‌شوند که یا مجاز نیستند و یا قوانین و مقررات یک منطقه مطابقت ندارند، یا اینکه این اقدامات می‌تواند به طور بالقوه خطری برای سلامتی و ایمنی افراد داشته باشد.



شکل ۲) از داربست ناقص استفاده نشود



شکل ۳) سیگار کشیدن ممنوع

علائم ایمنی هشدار دهنده

با یک پیکتوگرام سیاه که در یک مثلث متساوی الاضلاع با زمینه زرد و حاشیه مشکی قرار دارد شناخته می‌شود. به عنوان علائم احتیاط به کار می‌روند و معمولاً خطر خاصی را نشان می‌دهند که ممکن است در مواقع استفاده از یک ماده خاص یا در منطقه خاصی از محل کار رخ دهد. رنگ زرد به منظور برجسته کردن دستورالعمل یا اقدامات احتیاطی است. در روانشناسی، زرد اولین رنگی است که چشم انسان متوجه آن می‌شود و توجه فوری را به خود جلب می‌کند. استفاده از رنگ زرد برای خطرات و علائم هشدار دهنده باعث می‌شود آنها راحت تر دیده شوند.



شکل ۴) هشدار! مسیر عبور لیفتراک



شکل ۵) خطر! مواد رادیواکتیو

علائم ایمنی وضعیت ایمن

با یک پیکتوگرام سفیدی که در یک مستطیل یا مربع سبز رنگ قرار دارد شناخته میشوند. این علائم نشان دهنده مکان یا مسیر های ایمن و نیز مکان تجهیزات ایمنی و کمک های اولیه می باشند.



شکل ۶) به سمت خروج اضطراری



شکل ۷) جعبه کمک های اولیه

علائم ایمنی آتش

با یک پیکتوگرام سفیدی که در یک مستطیل یا مربع قرمز قرار دارد شناخته می‌شود. علائم ایمنی آتش نشانی برای هشدار دادن به کارکنان و بازدیدکنندگان از هرگونه مخاطرات آتش سوزی، ارائه دستورالعمل یا ارائه اطلاعات ایمنی در باره آن طراحی شده است.



شکل ۸) کپسول آتش نشانی

از مهم ترین بخش های آیین نامه علائم ایمنی کارگاه

فصل دوم مقررات مربوط به نحوه طراحی، ساخت و نصب تابلوی علائم

طبق ماده ۱:

در علائم خطر باید از کلمه اعلان «خطر» در بالای علامت ایمنی استفاده شود و این علائم بایستی در مواقعی که خطر بسیار جدی افراد را تهدید می‌کند، بکار می‌روند که بیانگر موقعیتی است که بصورت بالفعل خطرناک بوده و بطور آنی و غیرمنتظره منجر به مرگ یا صدمات شدید و بسیار جدی به افراد خواهد شد. این علائم نشان دهنده یک خطر قطعی می‌باشد.

در علائم هشدار دهنده باید از کلمه اعلان «هشدار» در بالای علامت ایمنی استفاده شود که بیانگر موقعیتی است که بصورت بالقوه خطرناک بوده و در صورت عدم اجتناب می‌تواند منجر به مرگ یا آسیب دیدگی جدی به افراد شود. به طور کلی هرگاه احتمال وقوع خطری مابین سطوح «خطر» و «احتیاط» باشد، باید علامت ایمنی «هشدار» بکار گرفته شود.

در علائم احتیاط باید از کلمه اعلان «احتیاط» در بالای علامت ایمنی استفاده شود که بیانگر موقعیتی است که بصورت بالقوه خطرناک بوده و در صورت عدم پیشگیری، ممکن است منجر به ایجاد آسیب های جزئی، خفیف و نه چندان جدی به افراد شود. در علائم آگاه کننده باید از کلمه اعلان «توجه» در بالای علامت استفاده شود. این علائم بایستی بیانگر خط مشی ایمنی کارگاه برای حفاظت از منابع انسانی و مادی بوده و حاوی اطلاعاتی عمومی برای افراد باشد تا دچار سردرگمی و سوء تفاهم در برخی از موقعیت ها نشوند.

ماده ۳: تابلوی علائم و اتیکت های ایمنی باید حاوی اطلاعات دقیق، کافی و آموزنده بوده و به راحتی قابل درک باشد. همچنین لازم است کلمه اعلان و کلمات و عبارات کادر پیام نوشتاری به زبان فارسی باشد.

ماده ۱۳: کلیه تابلوهای علائم ایمنی، بایستی دارای گوشه های گرد و ضخیم بوده و فاقد لبه های تیز، تراشه، گره و یا سایر برآمدگی های برنده باشند.

ماده ۲۱: در نصب تابلوها جهت اتصال آنها به پایه باید از بست های مخصوص به همراه پیچ و مهره های گالوانیزه مربوطه استفاده نمود که سرو ته پیچ و مهره ها و یا سایر وسایل و ادوات مخصوص بستن و محکم کردن این تابلوها، بایستی به نحوی جایگذاری شوند که ایجاد خطر نکنند.

ماده ۲۳: کلیه تابلوهای علائم ایمنی باید در محلی نصب شوند که در هر موقع از شبانه روز برای کارگران و افراد در معرض خطر، به سهولت قابل دید باشند.

تبصره: تابلوهای علائم ایمنی برحسب شرایط و با توجه به نوع کاربرد و محل نصب آن باید بصورت روزرنگ، شبرنگ و یا ساخته شده از مواد بازتابنده نور بوده و یا دارای لامپ روشنایی باشد.

ماده ۲۷: نصب بیش از ۳ تابلو از علائم ایمنی مختلف، در یک مکان و در مجاورت یکدیگر ممنوع می باشد. (وجود تابلوهای علائم ایمنی فراوان و بیش از اندازه موجب بی اعتنایی و عدم بذل توجه کافی مخاطبین می گردد).

خلاصه ای از انواع تابلوهای علائم ایمنی به منظور جمع بندی در جدول زیر مشاهده می شود.

جدول (۱) انواع تابلو های ایمنی

شکل تابلو	مفهوم
	ممنوعیت
	اقدامات الزامی
	هشدار و خطر
	شرایط ایمن
	مخاطرات مربوط به آتش

- 1) <https://acgih.ir/%D8%A2%D8%A6%DB%8C%D9%86%D9%86%D8%A7%D9%85%D9%87-%D8%B9%D9%84%D8%A7%DB%8C%D9%85-%D8%A7%DB%8C%D9%85%D9%86%DB%8C-%D8%AF%D8%B1-%DA%A9%D8%A7%D8%B1%DA%AF%D8%A7%D9%87%D9%87%D8%A7/#:~:text=%D9%85%D8%A7%D8%AF%D9%87%2031%D9%80%20%D8%AA%D8%B1%D8%B3%DB%8C%D9%85%20%D8%AA%D8%A7%D8%A8%D9%84%D9%88%D9%87%D8%A7%DB%8C,%DA%A9%D8%A7%D9%85%D9%84%20%D8%AA%D8%A7%D8%A8%D9%84%D9%88%D9%87%D8%A7%DB%8C%20%D8%B9%D9%84%D8%A7%DB%8C%D9%85%20%D8%A7%DB%8C%D9%85%D9%86%DB%8C%20%D9%86%DA%AF%D8%B1%D8%AF%D8%AF>
- 2) <https://www.safetybuyer.com/blog/the-colours-of-safety-signs-what-do-they-mean.html>
- 3) <https://www.safetybuyer.com/blog/the-most-common-safety-signs-and-their-meanings.html>
- 4) <https://www.safetybuyer.com/blog/the-colours-of-safety-signs-what-do-they-mean.html>
- 5) <https://www.creativesafety.com/signs/fire-safety-signs/>